

Losse aantekeningen uit geschiedenis

Scharsterbrug heeft 375 jaar bestaan

Het moet wel vast staan, dat, wat nu Scharsterbrug is, voor 375 jaar als nederzetting is gesticht en wel tussen October en December van het jaar 1580. Wij weten niet of dit voor de Scharsterbrugsters aanleiding is om feest te vieren, maar er zit wel wat in.

In oude tijden moet door het achterland van Trijega, dat gevormd werd door uitgestrekte woestegronden, scharren geheten, een verbindingsweg hebben gelopen van Joure naar Sint Nicolaasga. Oorspronkelijk liep de Oude Rien, die de weg sneed ongeveer bij de boerderij van Agricola, bijna rechtlijnig van de Langweerder Wielen naar het Tjeukemeer.

In de 16e eeuw viel de Oude Rien wegens gebrek aan doorstroming of onvoldoende onderhoud zo goed als droog. Voor de scheepvaart was deze waterweg toen onbruikbaar geworden.

Drie heren, Johannes Assema, Van Douma en Van Solkema, hebben toen de Nieuwe Rien laten graven, ten gerieve van de turfafvoer in Trijega. De Nieuwe Rien liep iets oostelijker dan de oude en wel door de toenmalige Wester-Zijpen en verder langs de Woudfennen, evenwijdig aan de Oude Rien tot aan de weg van Trijega en langs deze weg naar het Tjeukemeer.

De drie genoemde heren kregen van de Staten van Friesland vergunning om in de weg Joure-Sint Nicolaasga een brug te leggen en twee stuivers tol te heffen van elk doorvarend schip. In welk jaar dat gebeurd is, is niet bekend.

1580: Scharsterbrug

Maar deze brug werd bij twee gevechten in 1580, die de historie ons heeft overgeleverd, „Scharsterbrug” genoemd, zodat deze naam nu 375 jaar oud is. Deze naam werd ook voor de buurtschap aan de weg Joure-Sint Nicolaasga gebruikt.

Wat gebeurde er in 1580? Rennenberg belegerde Steenwijk van 18 October 1580 tot 23 Febr. 1581. De Rooms-gezinden hadden hun hoop op Spanje gesteld. De Zevenwouden waren voor een groot deel nog Rooms en vele Roomse instellingen handhaafden zich hier. Toen te Leeuwarden berichten binnenkwamen, dat vele woudlieden van plan waren de wapenen op te nemen tegen het nieuwe Friese bewind, kreeg een vendel soldaten onder aanvoering van Jan van Vervou van Ged. Staten bevel naar Joure te trekken. Een aantal gewapende personen had zich al bij Scharsterbrug verzameld, doch bij de nadering van het vendel sloegen zij op de vlucht.

Van Vervou trok via Sloten naar Leeuwarden terug.

Maar in hetzelfde jaar 1580 werd Van Vervou voor de tweede maal naar de Zevenwouden gestuurd om de vijand, die nog steeds Steenwijk belegerde, zoveel mogelijk afbreuk te doen.

In Joure kreeg hij hulp van Ritmeester Dodo van Laer en van vendels van Julius van Botnia en Sicke Hettes. Van Vervou trok nu met twee compagnieën naar Oldeouwer, om de naderende vijand te keren. Deze had dit vernomen en kwam met 700 man opzetten. Van Vervou zond toen bericht naar Van Botnia en Sicke Hettes om ook te komen. De vijand viel echter reeds aan en omdat deze te sterk was, moest Van Vervou terugwijken naar Scharsterbrug. Van Botnia, die geen oorlogvoeren gewend was, nam al dadelijk de vlucht, waarop een algehele verwarring en nederlaag volgde. Van Vervou sneuvelde bij dit gevecht. Na deze slag veroverde de vijand Lemmer, Sloten, Staveren en Makkum en verscheen zelfs voor Sneek en Bolsward.

1741

In 1741 is door Graafman Vegilin van Claerbergen de loop van de Nieuwe Rien nogmaals gewijzigd, doordat halverwege Scharsterbrug en Trijega de richting recht naar het zuiden werd afgebogen ten behoeve van de aanleg van een nieuwe grote polder. Van 1741 af is de loop van de Scharsterriën als tot op de huidige dag.

De laatste halve eeuw

In 1900 was het aantal woningen ongeveer een kwart van het aantal, dat nu in Scharsterbrug staat. Als gevolg van de bouw van de Hollandiafabriek in 1910 groeide de buurtschap enorm.

In wereldoorlog II was Scharsterbrug voor de tweede maal het sleutelpunt van het zuidwesten van Friesland. De Duitsers hadden op 15 April 1945 om elf uur ongeveer de brug opgeblazen om de optrekkende Canadezen te keren. De Canadese troepen naderden omstreeks twee uur. Na bittere gevechten, die veertig uur duurden, werd Scharsterbrug bevrijd. De geschiedenis herhaalde zich. Weer trok de overwinnaar naar Lemmer, Sloten en Staveren.

De buurtschap Scharsterbrug leverde voor de P.T.T. vaak moeilijkheden op. Officieel heette het nog steeds Nijega. Maar in 1948 werd het tot „dorp” verheven.